

Ansvarlig	Godkjenner	Dokument-ID	Versjon	Antall sider
Direktør virksomhetsstyring	Administrerende direktør	FTVS-2046471931-648	7.0	14
Inngår i sikkerhetsstyringssystemet: Nei		Inngår i sikringsstyringssystemet: Nei		

Retningslinjer for ansvarlighet

Endringsbeskrivelse

Beskrivelse av endringene	Dato	Side
Opprettet	15.11.19	
Godkjent	09.09.20	
Flyttet avsnittet omhandlende policyer til «Virksomhetsstyring i Flytoget»	22.03.21	
Revidert mht. ny åpenhetslov fra 01.07.22.	10.08.22	2,3, og 4

Innhold

1. Virksomhetsstyring i Flytoget	2
2. Ansvarlighet i Flytoget	2
3. Åpenhet	2
3.1 Fullmakter	2
3.2 Bestefarsprinsipp	2
3.3 Fire-øyne-prinsipp	3
4. Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold	3
5. Likestilling og diskriminering	3
6. OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper	4
7. Interessent- og vesentlighetsanalyser	4
7.1 Våre prioriteringer	5
8. Flytogets verdikjede	7
8.1 Innsatsfaktorer	7
8.2 Administrativt	7
8.3 Togdrift	8
8.4 Avhending	8
8.5 Prioriteringer	8
9. Etske retningslinjer	8
9.1 Etske retningslinjer for medarbeidere	8
9.2 Etske krav til leverandører	9
10. Bærekraftig utvikling	10
10.1 Bærekraft for Flytoget	11
10.2 Flytogets bærekraftsmål	11
11. Sentrale dokumenter	12

1. Virksomhetsstyring i Flytoget

Det styrende dokumentet «Virksomhetsstyring i Flytoget» danner grunnlaget for Flytogets eierstyring og ledelse, samt selskapets totale aktivitet. En rekke lover og forskrifter stiller krav til Flytoget uten å kreve sertifisering etter utvalgte ISO-kravstandarder. Hovedprinsippene for ledelse og virksomhetsstyring er beskrevet i «Virksomhetsstyring i Flytoget».

«Virksomhetsstyring i Flytoget» oppdateres og godkjennes årlig av styret i selskapet. Her er det nedfelt en rekke krav og forventninger fra styret til ledelsen av selskapet, deriblant ansvarlighet.

2. Ansvarlighet i Flytoget

Flytoget ønsker å forebygge og begrense negativ påvirkning eller skade på mennesker, miljø og samfunn, og å hindre negativ påvirkning som følge av driften gjennom et verdikjedeperspektiv. Dette prinsippet inkluderer også plikt til å forebygge og begrense negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Denne strategien reguleres også ved at Flytoget er underlagt lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) av 18. juni 2021, med Markedsrådet eller Forbrukertilsynet som rette tilsynsmyndighet.

For å avdekke, forstå og kartlegge negativ påvirkning gjennomføres det risikovurderinger på flere nivåer i Flytoget. Ledelsen i selskapet gjennomfører årlig forretningsmessige risikovurderinger som danner grunnlaget for sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak. Når det gjelder trafikksikkerhet med utilsiktede hendelser og sikringsarbeidet som angår tilsiktede hendelser, er selskapet underlagt strenge myndighetskrav, som forvaltes av Statens jernbanetilsyn. Flytoget har prosedyrer som svarer ut alle krav.

Risikovurderingene i selskapet er en del av den totale aktsomhetsvurderingen, som er en kontinuerlig prosess. Aktsomhetsvurderinger i Flytoget innebærer flere prosesser for å kartlegge negativ påvirkning, forebygge og avbøte disse, overvåke gjennomføringen og resultater, og kommunisere om hvordan negativ påvirkning er håndtert med tanke på Flytogets egen virksomhet, leverandørkjeder og andre forretningsforbindelser.

3. Åpenhet

I Flytoget jobbes det for å utvikle kommunikasjonsformen slik at den til enhver tid møter informasjonsbehovet til selskapets mange interessenter. Det er viktig å forstå hvem selskapets nøkkelinteressenter er, og skjønne deres krav og forventninger. Gjennom åpenhet og en god dialog sikres de rette tilbakemeldingene, mulighet til kontinuerlig forbedring, bygge tillit og skape et godt omdømme.

I Flytoget er åpenhet, informasjonsdeling og etterprøvnbarhet viktige prinsipper. Enhver har ved skriftlig forespørsel rett på informasjon fra Flytoget om hvordan Flytoget håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i henhold til åpenhetslovens §§ 6 og 7. Dette omfatter både generell informasjon og informasjon knyttet til en særskilt vare eller tjeneste som Flytoget tilbyr.

Innsyn kan nektes dersom krav om informasjon ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder, er åpenbart urimelig, eller gjelder opplysninger om noens personlige forhold eller forretningshemmeligheter (åpenhetsloven § 6). Disse unntakene gjelder ikke for de tilfeller det har oppstått negative konsekvenser på menneskerettigheter eller anstendig arbeidsforhold.

3.1 Fullmakter

En oppdatert fullmaktmatrise viser hva den enkelte medarbeider kan forplikte selskapet. Fullmaktene styregodkjennes årlig.

3.2 Bestefarsprinsipp

Det eksisterer et bestefarsprinsipp i Flytoget. Det betyr at viktige beslutninger som eksempelvis lønnsfastsettelse og ansettelse ikke bare skal godkjennes av nærmeste sjef, men også av lederen som er enda et ledd over. Gjelder beslutninger for medlemmer av ledergruppen, skal styreleder også godkjenne disse.

3.3 Fire-øyne-prinsipp

I selskapets fullmakter er fire-øyne et grunnleggende prinsipp. Anskaffelser, fakturaer, personlige utlegg og kontrakter skal alltid godkjennes eller signeres av to personer iht. gjeldende fullmakter.

4. Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Flytoget er underlagt åpenhetslovens krav til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det skal i den anledning utarbeides aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper (åpenhetsloven § 4).

Med aktsomhetsvurderinger sikrer Flytoget å forankre ansvarlighet i virksomhetens retningslinjer. Dette innebærer en plikt til å kartlegge faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser. Denne aktsomhetsvurderingen omfatter virksomheten til Flytoget og enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer varer eller tjenester til Flytoget.

Flytoget skal følge med på gjennomføring og resultater av sine aktsomhetsvurderinger. I tilfeller det har oppstått negative konsekvenser på menneskerettigheter eller anstendig arbeidsforhold skal Flytoget kommunisere med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert, samt sørge for eller samarbeide om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

Flytoget skal offentliggjøre en redegjørelse for sine aktsomhetsvurderinger etter åpenhetslovens § 4. Denne redegjørelsen skal inneholde beskrivelse av Flytogets håndtering av faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år eller ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger (åpenhetsloven § 5).

5. Likestilling og diskriminering

Fra 1. januar 2020 er arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt knyttet til likestilling og diskriminering utvidet og konkretisert.

Arbeidsgivere er pålagt å undersøke risikoen for diskriminering, og iverksette tiltak for å motvirke diskriminering og bidra til økt likestilling og mangfold.

Aktivitetsplikten utvides til å omfatte flere forhold. Likestillings- og diskrimineringsloven krever nå at arbeidsgiver pålegges en plikt til annet hvert år å gjennomføre lønnskartlegging fordelt etter kjønn, og å kartlegge bruken av ufrivillig deltidsarbeid. Kartleggingen skal dokumenteres og skje i samarbeid med de tillitsvalgte.

Likestillings- og diskrimineringsloven krever at aktivitets- og redegjørelsesplikten skal forankres i styret i selskapet. Det innebærer at styret i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper skal sørge for at plikten til aktivt likestillingsarbeid og plikten til å redegjøre for dette oppfylles. Saker som omhandler likestilling og diskriminering skal styrebehandles. Forankringen i styret har til hensikt å styrke arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering i næringslivet.

Likestilling og diskriminering er regulert i tre lover:

- Likestillings- og diskrimineringsloven (§ 26)
 - Regulerer arbeidsgivers aktivitetsplikt. Arbeidsgiver skal undersøke, analysere, iverksette tiltak og vurdere resultater.
 - Det er redegjørelsesplikt som kan gjøres i årsberetningen.
 - Aktivitetsplikten skal forankres i styret.
- Regnskapsloven (§ 3-3)
 - Store foretak skal redegjøre for hva foretaket gjør for å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, likestilling og ikke-diskriminering, sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter.

- Arbeidsmiljøloven (§ 13)
 - Arbeidsmiljøloven har nedfelt forbud mot diskriminering og konsekvensene ved brudd på denne.

6. OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper

Etter åpenhetsloven forventes det at norske bedrifter opptrer ansvarlig og setter seg inn i og etterlever «OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper: Anbefalinger for ansvarlig næringsliv innenfor en global ramme». Ifølge disse retningslinjene og FNs Global Compact, skal bedrifter bidra til å:

**Bevare
miljøet**

**Respektere
menneske-
rettigheter**

**Ivareta
arbeidstaker-
rettigheter**

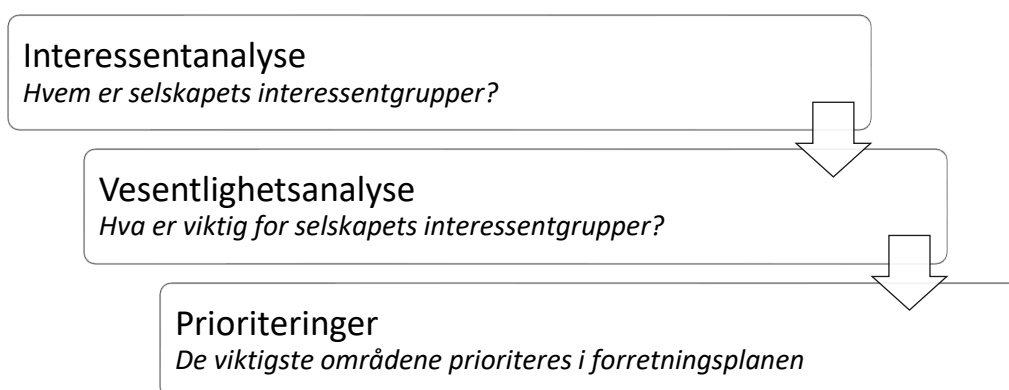

**Unngå
korrupsjon
og smøring**

OECDs retningslinjer er mer omfattende enn FNs Global Compact med ytterligere krav til forbrukerrettigheter og åpenhet. Med forbrukerrettigheter og -interesser tenkes det på bl.a. potensiell skade som kan påføres forbrukere, varers opprinnelse og en meningsfylt interessentdialog. Flytoget legger til grunn disse retningslinjene i sitt rapporterings- og kontrollarbeid ved overholdelse av åpenhetslovens krav.

7. Interessent- og vesentlighetsanalyser

Flytoget har gjennomført en kartlegging av selskapets interessenter, etterfulgt av en vesentlighetsanalyse for å avdekke hva de ulike interessentgruppene er opptatt av, og forventer av Flytoget. Kartleggingen tok utgangspunkt i en gjennomgang av den kontinuerlige dialogen med interessentgrupper og inkluderte møte med eier, myndigheter og samarbeidspartnere, samt tilbakemeldinger fra kunder og medarbeidere. Andre kilder til informasjon var blant annet vurderinger av media og bransjerapporter.

Interessentanalysen avdekker selskapets interessentgrupper. Vesentlighetsanalysen bidrar til å finne ut av hva som er viktigst for selskapets interessenter. Ut fra dette er det definert hovedområder.

Nærings- og fiskeridepartementet

Er primært opptatt av lønnsomhet, verdiskapning, tilnærming til miljø og samfunnsansvar. Samferdselsdepartementet som regulator er gjennom trafikkavtalen opptatt av høy kollektivandel.

Nasjonale og lokale myndigheter

Legger vekt på verdiskapning med fokus på miljø – og klimavennlig jernbanedrift og involvering i reformarbeidet for fremtidens jernbane.

Lokalsamfunn og interessentgrupper

Er opptatt av et attraktivt kollektivtilbud og kollektivandel og vår påvirkning på sosiale og miljømessige forhold.

Bane NOR, Jernbanedirektoratet og andre samarbeidspartnere

Er opptatt av samarbeid for å øke kollektivandelen og sikre miljø- og klimavennlig jernbanedrift.

Medarbeidere

Er spesielt opptatt av et godt og trygt arbeidsmiljø, men også helse og sikkerhet.

Interessenter

Kunder

Er særlig opptatt av et attraktivt kollektivtilbud.

Figur 1. Flytogets interessenter. Flytoget jobber også for å møte informasjonsbehovet til andre interessenter som samarbeidspartnere, premissgivere og samfunnet ellers, gjennom en målrettet interessentdialog og en integrert årsrapportering.

Gjennom kontinuerlig interessentdialog er Flytoget genuint opptatt av å ha god innsikt i selskapets mulige negative påvirkning i forbindelse med egne aktiviteter. I tillegg bærer Flytogets prosedyreverk preg av forebyggende og avbøtende tiltak for alle tenkelige scenarier. Det vektlegges sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak i fall det skjer utilsiktede eller uønskede hendelser. Det øves kontinuerlig for å holde kompetanse og oppmerksomhet på et høyt nivå, samt for å avdekke mulige forbedringsområder innenfor planverket.

Flytogets drift er i utgangspunktet enkel og transparent. Det befordres passasjerer mellom Drammen og OSL. Det er med andre ord liten grad av risikoeksponering med tanke på OECDs retningslinjer. I alle anskaffelser stilles det krav som er i overensstemmelse med OECDs forventninger. Kravene følges opp med undersøkelser i form av egenrapportering og kontroller. Flytogets høye kundetilfredshet bidrar både til en høy kollektivandel og ikke minst til å gjøre bruk av tog til/fra flyplassen. Gjennom å gjøre offentlig transport, med tog som går på «grønn» strøm, til en attraktiv og ønsket transportform blant de reisende, sikres Flytogets bidrag til å bevare miljøet på den best mulige måten.

Energi for fremføring av togene kommer fra garantert grønn strøm, altså strøm med opprinnelsesgaranti. I praksis er dette strøm fra fornybare kilder hos norske kraftleverandører.

Det tilstrebes livsløpsvurderinger i alle innkjøp til togene og øvrig drift. Flytogets vedlikeholdsleverandør er underlagt føringer for resirkulering og håndtering av kjemikalier.

For renholdstjenester finnes det et forskriftspålagt påseansvar. Dette følges opp årlig med undersøkelser og bevisførsel etter forskriftens ordlyd.

7.1 Våre prioriteringer

Det viktigste Flytoget gjør, er å legge forholdene best mulig til rette for de reisende slik at flere velger tog til og fra Oslo lufthavn, og ambisjonen for bærekraftsatsingen er å bidra til å nå en høy kollektivandel og lønnsom drift. Flytoget skal vise at kommersiell togtransport er mulig.

Med utgangspunkt i Flytogets strategi er det gjennomført en vesentlighetsanalyse og det er definert fire hovedområder, kalt bærebjelker, som er av høy viktighet for Flytogets interessenter, og som i tillegg er viktig for Flytogets måloppnåelse og evne til langsiktig verdiskapning.

Metodikken med å gjennomføre interessentanalyse, med påfølgende vesentlighetsanalyse og definisjon av bærebjelker, ble første gang gjennomført i 2014. I 2019 ble denne modellen revidert. Interessentkartet er uendret, men vesentlighetsanalysen har blitt noe endret. Hva Flytoget kan påvirke er nå gitt høyere prioritet i stedet for tidligere viktigheten for selskapet. I tillegg er bærekraftselementene kategorisert i fire kategorier uten innbyrdes vektning. For lesbarhetens skyld er elementene som har lav viktighet for interessentene, og der Flytogets påvirkningskraft liten, utelatt i oversikten.

Tabell 1. Kategorisering av vesentlighetsanalysen. Vesentlighetsvurderingen er gjennomført i henhold til retningslinjer i GRI Standards.

Bærebjelkene finnes igjen i vesentlighetsmatrisen som en tredje dimensjon (kategorisering). Bærekraftsrapporteringen er inndelt etter de fire bærebjelkene, og vesentlighetsselementene er fordelt innenfor bærebjelkene (fargekodet i Tabell 1).

Flytoget skal fortsette å være en sentral aktør på sitt påvirkningsområde innenfor bærekraftig utvikling gjennom de fire bærebjelkene:

- En bærekraftig forretningsmodell.
 - Leverer et attraktivt kollektivtilbud. Flere skal velge tog fremfor bil med fossilt drivstoff.
 - Være en pådriver for kollektivtransport. Bidra til gode rammevilkår for kollektivtransporten.
 - Økonomiske ringvirkninger. Flytoget er en betydelig bidragsyter gjennom egne resultater, men også gjennom skatter og avgifter betalt av medarbeidere, samt påvirkning av leverandører når det gjelder etisk opptreden og miljøbelastning.
- Klima, helse, miljø og sikkerhet.
 - Klimaeffektiv togdrift. Med opprinnelsesgarantert strøm er Flytogets CO₂-avtrykk ubetydelig.
 - Sikkerhet og beredskap. Sikkerhet har alltid førsteprioritet i Flytoget. Vår sikkerhetspolitikk er basert på en nullskade-filosofi. Sikkerhet innbefatter også informasjonssikkerhet. Beredskap handler om å være forberedt – og det er vi, ... på det meste.
 - Medarbeidernes helse, miljø og sikkerhet. I Flytoget bryr vi oss om hverandre og sørger for at alle har det bra, er trygge og har nødvendig trygghet og frihet til å ta beslutninger i jobbsituasjoner.
- Engasjerte medarbeidere.
 - Motivasjon gjennom en kultur preget av stolthet, lojalitet og engasjement. Vi skal beholde og tiltrekke oss medarbeidere ved å bygge videre på en positiv kultur.
 - Mangfold og likestilling er sentrale verdier i selskapet. Vi ser verdien av kjønnsbalanse, aldersmessig spredning og kulturelt mangfold.
- Etikk og ansvarlig leverandørkjede.
 - Ansvarlige og bærekraftige anskaffelser. Vi stiller strenge krav til leverandører gjennom kvalifikasjonskriteriene i konkurransegrunnlagene. Internt er det sentralt at vi alle har en bevissthet og kompetanse for å etterleve retningslinjer og rutiner.

- Arbeid mot antikorrupsjon. Kvalifikasjonskriteriene som benyttes i anskaffelser er tydelige når det gjelder krav til etikk og lovlighet. Brudd på etiske regler gir mulighet for heving av inngåtte avtaler.

Mer utdypende informasjon er gitt i Flytogets årsrapport.

8. Flytogets verdikjede

Selskapets interessenter stiller stadig større krav til arbeidet med bærekraft og klimarisiko. En verdikjedetilnærming vil kunne bidra til å sikre at miljø- og samfunnspåvirkning fanges opp på en god måte. Figuren under viser de viktigste bærekraftselementene satt i en verdikjede.

Flytogets miljørettede holdninger og ditto arbeid, er gjennomgående i alle sammenhenger. Det stilles alltid miljøkrav i drift og administrative prosesser. En betydelig og mulig eksponering vil være innenfor anskaffelser. Her er både påvirkningsmulighetene og konsekvensene store.

 Innsatsfaktorer	 Administrativt	 Togdrift	 Avhending
<ul style="list-style-type: none"> • Bærekraftig produksjon av tog og materialer. • Menneskerettigheter og arbeidsforhold i verdikjeden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Åpenhet. • Miljøvennlig drift. • Nærmiljø. • Medarbeideres helse miljø og sikkerhet. • Medarbeiders trivsel og motivasjon. • Mangfold og likestilling. • Etikk og anti-korrupsjon. • Ansvarlige og bærekraftige anskaffelser. • Muliggjøre ny teknologi gjennom innkjøp. • Pådriver for kollektivtransport. • Samarbeid for miljøvennlig jernbane. • Informasjonssikkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Klimaeffektiv togdrift og transport. • Miljøvennlig reise. • Miljøvennlig vedlikehold. • Universell utforming. • Medarbeideres helse, miljø og sikkerhet. • Attraktivt kollektivtilbud gjennom høy KTI. • Trafikksikkerhet og beredskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Resirkulering av <ul style="list-style-type: none"> ○ tog og deler ○ uniformer ○ PC-er

Tabell 2. Resultatene av verdikjedeanalysen. De viktigste bærekraftselementene er satt inn i Flytogets verdikjede fra anskaffelse til avhending.

8.1 Innsatsfaktorer

Det er to prioriterte områder når det gjelder innsatsfaktorer i verdikjedebetraktningen. Det er av stor betydning at innsatsfaktorene ifb. nye tog og vedlikehold av både gamle og nye er bærekraftige. Med dette menes at Flytoget stiller strenge krav som følger OECDs retningslinjer i verdikjeden. Tiltak som bidrar til levetidsforlengelser, er av stor miljømessig betydning.

8.2 Administrativt

Det er flere elementer med stor variasjon innenfor den administrative kategorien. De administrative rutinene i selskapet er utarbeidet med de grunnleggende prinsippene om åpenhet, likebehandling, forutberegnelighet og

etterprøvnbarhet som fundament. Dette gjenspeiles spesielt i kontakt og kommunikasjon med eksterne interessenter.

8.3 Togdrift

Flytogets togdrift baseres på klima- og miljøvennlige løsninger. Gjennom å tilby et attraktivt togtilbud er Flytoget en viktig bidragsyter i arbeidet med å øke kollektivandelen til Oslo lufthavn. Et attraktivt tilbud oppnås gjennom kontinuerlig forbedring av de viktigste kundefordelene som en god serviceleveranse, basert på bærekraftige løsninger medfører. Punktlighet, frekvens og regularitet er grunnleggende for den forutsigbarheten Flytoget står for, og som kundene setter stor pris på.

8.4 Avhending

I Flytoget er det etablert bærekraftige løsninger for avhending av deler, komponenter og annet utstyr fra togene, og i lokalene for administrasjonen er det sterke miljødrivere både for valg av løsninger, samt avhending av slike. Det er rutiner for bl.a. søppel, batterier, elektronikk og uniformer.

8.5 Prioriteringer

Med utgangspunkt i Flytogets strategi er det gjennomført en verdikjedeanalyse og definert fem hovedområder som er av høy viktighet for selskapets interessenter, og som i tillegg er viktig for Flytogets måloppnåelse og evne til langsiktig verdiskapning.

Flytoget skal fortsette å være en sentral aktør på sitt påvirkningsområde innenfor bærekraftig utvikling gjennom følgende fem satsingsområder:

- En pådriver for en lønnsom og attraktiv kollektivtransport uten subsidier.
- Miljøvennlig togdrift.
- Motiverte medarbeidere.
- Sikker reise.
- Etske normer.

I årsrapportens bærekraftsrapportering beskrives hvert satsingsområde for Flytogets hovedfokus, innsats, resultater, samt fremtidige mål og ambisjoner.

9. Etske retningslinjer

I Flytoget stilles det etiske krav til både medarbeidere og leverandører. For medarbeidere representerer de etiske retningslinjene en grunnholdning og et regelverk på flere plan. Kravene som stilles til leverandørene er absolutte krav som til enhver tid skal oppfylles. Brudd på kravene er å betrakte som kontraktbrudd.

9.1 Etske retningslinjer for medarbeidere

Formålet med de etiske reglene er å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for alle ledere og medarbeidere, samt styremedlemmer i Flytoget. Alle medarbeidere skal følge de lover, regler og retningslinjer som til enhver tid gjelder uavhengig av avdeling, stilling og funksjon. Det er den enkelte medarbeiders personlige ansvar å overholde de krav, lover og regler som gjelder.

Flytogets forretningside, overordnede strategier, verdier og prioriteringsregler er førende for virksomhetens etiske retningslinjer. De etiske retningslinjene er igjen førende for virksomhetens arbeidsreglement.

Innhold i Flytoget etiske retningslinjer for medarbeidere:

- Prioriteringer (sikkerhet – punktlighet – service).
- Verdier (entusiastisk, innovativ, effektiv og pålitelig).
- Etikk og lojalitet.
- Mangfold og rekruttering.
- Organiseringsrett.

- Habilitet og interessekonflikter.
- Taushetsplikt.
- Informasjon og digitale medier.
- Eierinnflytelse og innsyn.
- Retningslinjer for ansvarlighet (Refererer til dette dokumentet).
- Anskaffelser og forretningsforbindelser.
- Gaver og oppmerksomhet.
- Forretningsomgang og reiser.
- Mobbing og trakassering.
- Seksuelle tjenester.
- Varsling.
- Oppfølging av etiske retningslinjer.

De etiske retningslinjene sier noe om hvem vi er, og hva vi står for. I daglige beslutningssituasjoner må den enkelte vurdere om ens handlinger er innenfor de rammer som er nedfelt i det etiske regelverket. Som en hjelp kan følgende spørsmål benyttes når beslutninger skal tas:

1. **Juridisk.** Er det lovlig?
2. **Identitet.** Er det i samsvar med verdiene våre?
3. **Moral.** Er det riktig?
4. **Omdømme.** Beholder vi vår troverdighet?
5. **Økonomi.** Lønner det seg?
6. **Etikk.** Lar det seg begrunne?

9.2 Etiske krav til leverandører

Ved alle anskaffelser er Flytogets etiske krav til leverandører absolutte krav. Disse inneholder både krav til leverandørene, men også krav til egen virksomhet.

Krav til leverandørene:

- Det stilles krav til hele leverandørkjeden.
- Leverandørene må kunne dokumentere at retningslinjer etterleves.
- Det medfører konsekvenser ved brudd på reglene.
- Sosiale og miljømessige standarder vektlegges ved valg av nye leverandører.
- Flytogets retningslinjer for etisk handel er basert på internasjonalt anerkjente FN- og ILO-konvensjoner, og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

For å avstemme forventningsnivå med leverandørene er følgende krav til egen virksomhet nedfelt i etiske krav til leverandører:

- Flytoget vil kontinuerlig jobbe for å forbedre egen policy og praksis som kan bidra til at leverandørene etterfølger våre retningslinjer for etisk handel.
- Flytoget, inkludert alle medarbeidere og styremedlemmer, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

- Flytoget og Flytogets leverandører skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN og/eller norske myndigheter.
- Alle medarbeidere i Flytoget skal følge de lover, regler og retningslinjer som til enhver tid gjelder uavhengig av avdeling, stilling og funksjon. Det er den enkelte medarbeiders personlige ansvar å overholde gjeldende krav, lover og regler.
- Flytogets forretningside, overordnede strategier, verdier og prioriteringsregler er førende for virksomhetens etiske retningslinjer. De etiske retningslinjene er igjen førende for deler av virksomhetens arbeidsreglement.
- Flytoget har en ekstern varslingstjeneste der det er mulig å si fra om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen som medarbeider blir kjent med gjennom arbeidsforholdet og som er, eller kan være, i strid med lover og regler, virksomhetens retningslinjer eller allmenn oppfatning av hva som er forsvarlig eller etisk.

10. Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling er et globalt begrep som er basert på solidaritet med kommende generasjoner, i tillegg til alle de som lever i dag.

Brundtland-kommisjonen¹ definerte bærekraftig utvikling i 1987: «*Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.*»

I denne definisjonen er det lagt særlig vekt på de fattiges behov for å få oppfylt sine grunnleggende rettigheter og skape mulighet for et bedre liv. Samtidig legger den vekt på at det finnes grenser for hva naturen kan levere i dag uten at det går utover hva den kan levere i framtiden.

Bærekraft har tre dimensjoner:

1) Økonomi. Sikre økonomisk trygghet for alle.

- a. Alle skal ha råd til å dekke sine grunnleggende behov.
- b. Ressursutnyttelse og rettferdig fordeling.

2) Klima og miljø. Ta vare på naturen og klimaet.

- a. Ren energi.
- b. Miljøvennlig transport.
- c. Bevaring av skogen.
- d. Bevaring av verdenshavene.
- e. Bærekraftig jordbruk.
- f. Minske avfallsmengde.

3) Sosialt. Sikre at alle får et godt og anstendig liv.

- a. Alle skal ha en lønn de kan leve av.
- b. Tilgang til utdanning, mat og medisiner.
- c. Trygge arbeidsforhold.
- d. Likestilling.
- e. Ingen barnarbeid eller tvangsarbeid.
- f. Ytringsfrihet.
- g. Bestemmelse over eget liv.

¹ Kilde: FNs verdenskommisjon for miljø og utviklings rapport *Vår felles framtid (1987)*

Flytoget tilstreber å følge FNs forventninger til en bærekraftig utvikling gjennom gode anskaffelsesrutiner der bærekraftige løsninger etterspørres. Det er spesielt krav til leverandørkjeder som er fremtredende i dette arbeidet. Kravene er nedfelt i etiske krav til leverandører og gjelder i hele kontraktens levetid. Brudd på disse kravene leverandørenes side, er å betrakte som kontraktbrudd.

10.1 Bærekraft for Flytoget

I kjernen av Flytogets virksomhet ligger et samfunnsoppdrag som er å tilby det mest effektive og mest miljøvennlige transportalternativet til og fra Oslo lufthavn. Å løse samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte, er i seg selv bærekraftig. Flytoget ønsker å fortsette å være en betydelig bidragsyter til en høyere kollektivandel gjennom å engasjere seg i utviklingen av fremtidens jernbane, arbeid for klima- og miljøbevissthet og felleskapets innsats for å legge til rette for god utnyttelse av samfunnets ressurser.

Det er et paradoks at Flytoget har som mål å frakte flest mulig til Oslo lufthavn for videre flyvninger. Flyturer i seg selv er ikke spesielt miljøvennlig så lenge det finnes alternativer. Man kan reise mindre eller velge mer miljøvennlige alternativer. Samtidig er velfungerende transportløsninger en forutsetning for bærekraftig vekst og i mange tilfeller vil fly være det mest miljøvennlige alternativet hvis man først må reise. Etablering av alternativer til fly, for effektiv transport over lengre strekninger, krever ofte betydelige inngrep og investeringer i infrastruktur.

Det viktigste Flytoget gjør, er å legge forholdene best mulig til rette for de reisende slik at flere velger tog i stedet for bil til og fra Oslo lufthavn, og ambisjonen for bærekraftsatsingen er å bidra til å nå en høy kollektivandel. Flytogets kunder har i stor grad egen bil som alternativ til flyplassen.

10.2 Flytogets bærekraftsmål

Ut over de grunnleggende kravene til ansvarlighet fra OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper er Flytoget opptatt av å arbeide for å sikre en langsiktig og bærekraftig økonomi i selskapet. Trafikksikkerhet er førende for prioriteringer i den daglige driften, og trygget i leverandørkjedene er avgjørende for å kunne ha kontroll over leveranser og leverandørenes krav til arbeids- og menneskerettigheter, samt at lovgivningen i produsentlandene blir respektert.

Bærekraftsmålene for Flytoget

- **Minimalisere miljøpåvirkningen**
 - Flytoget skal tilby det mest effektive og mest miljøvennlige transportalternativet til og fra Oslo lufthavn.
 - For Flytoget handler bærekraft om å løse samfunnsoppdraget på en måte som sikrer langsiktig lønnsomhet, og samtidig er til fordel for miljøet, medarbeidere og samfunnet som Flytoget er en del av.
 - Transport med minst mulig energiforbruk.
 - Benytte opprinnelsesgarantert strøm.
 - Stille miljøkrav til leverandører.
 - Gjennom et levetidsperspektiv for materiell bidra til optimal utnyttelse.
 - Prioritere levetidsforlengelser fremfor nyanskaffelser
- **Kollektiv drivkraft**
 - Tilby et attraktivt tilbud som gjør at kundene velger bort bil til fordel for tog.
 - Bidra til å skape en lønnsom og attraktiv kollektivtransport, for alle, uten subsidier.
- **Motiverte medarbeidere**
 - En forutsetning for høyt servicenivå.
 - Tiltrekke nye, samt utvikle og beholde eksisterende medarbeidere.
 - Skapes gjennom meningsfullt arbeid hvor den enkelt utgjør en forskjell og bidrar til helheten.
- **Likhet, mangfold og inkludering**

- Gjennom ansettelse.
- Nedfelt i lederhåndboken og dermed gjeldende praksis.
- Beskrevet i etiske retningslinjer for medarbeidere.
- **Anti-korrupsjon**
 - Ha tydelige regler og krav til anskaffelser og annen kontakt med selskapets interessenter, gjennom fullmakter og åpenhetsprinsipper.

11. Sentrale dokumenter

Flytogets ansvarlighet dokumenteres i flere dokumenter. Det kan være ulike formål og motivasjon bak prosedyrer og retningslinjer.

Dokument	Innhold	Kommentarer
Årsrapport	<ul style="list-style-type: none"> ● Selskapets forhold til åpenhet. ● Arv og miljø. ● Flytoget som pådriver for kollektivtransport. ● Miljøvennlig transport. ● Motiverte medarbeidere. ● Sikker drift (trafikksikkerhet og sikring). ● Etiske normer. ● Klimaregnskapet. 	Årsrapporter finnes på selskapets nettsider www.flytoget.no
Etiske retningslinjer for medarbeidere	<ul style="list-style-type: none"> ● Formålet med de etiske reglene er å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder for alle ledere og medarbeidere, samt styremedlemmer i Flytoget. ● De etiske retningslinjene er førende for virksomhetens arbeidsreglement. 	<p>Alle medarbeidere må gjennomgå, forstå og akseptere selskapets etiske retningslinjer ved ansettelse.</p> <p>Finnes som prosedyre i Flytogloboka</p>
Taushetserklæring	<ul style="list-style-type: none"> ● Alle ansatte i Flytoget skal beskytte selskapets intellektuelle kapital. ● Alt som produseres av dokumentasjon i arbeidsforholdet er selskapets eiendom. ● Brudd på taushetsplikten kan medføre avskjed, straff og/eller erstatningsansvar. ● Leverandører til Flytoget må akseptere og signere taushetserklæring. 	<p>Alle medarbeidere må signere taushetserklæring ved ansettelse.</p> <p>Finnes som maler i selskapets malverk:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) For medarbeidere 2) For leverandører
Habilitetserklæring	<ul style="list-style-type: none"> ● Bruk av habilitetserklæring er nedfelt i prosedyre for anskaffelser. ● Habilitet vurderes alltid i anskaffelser og styresaksbehandlinger. 	<p>Finnes som mal i selskapets malverk.</p> <p>Habilitet er eksplisitt nevnt for vurdering i innkalling til styremøter.</p>
Etiske krav til leverandører	<ul style="list-style-type: none"> ● Krav til hele leverandørkjeden. ● Må kunne dokumentere at retningslinjer etterleves. ● Konsekvenser ved brudd på reglene. 	Etiske krav til leverandører er absolutte krav til alle leverandører til Flytoget, og er ett av kvalifikasjonskriteriene i alle anskaffelser.

	<ul style="list-style-type: none"> • Sosiale og miljømessige standarder vektlegges ved valg av nye leverandører. • Flytogets retningslinjer for etisk handel er basert på internasjonalt anerkjente FN- og ILO-konvensjoner. • Flytogets krav til egen virksomhet. 	Finnes som mal i selskapets malverk.
Personalpolitikk/ medarbeiderpolicy	<ul style="list-style-type: none"> • Balanse mellom medarbeidernes og selskapets behov. • Investering i medarbeidere. • Entusiasme, effektivitet og stolthet. • Inkluderende, stimulerende og utviklende arbeidsmiljø. • Den enkeltes ansvar for å bidra til et positivt arbeidsmiljø. • Gjensidige krav, synliggjøring av gode prestasjoner og konsekvenser ved uakseptabel atferd. • Forventning til medarbeidernes engasjement og ansvar for egenutvikling. • Gjennomfører medarbeiderundersøkelser for å kartlegge status for de ovennevnte parametre. 	Nedfelt som føringer for ledere i Flytoget.
Personalhåndbok	<ul style="list-style-type: none"> • Fra ansettelse til avslutning av arbeidsforholdet. • Arbeidsreglement. • Etiske retningslinjer. • Rusmiddelpolitikk. • Informasjonssikkerhet. • Kompetanse. • Ytelser. • Ferie og permisjon. • Pensjons- og forsikringsordninger. 	<p>Føringer og informasjon om ansettelsesforholdet i selskapet.</p> <p>Personalhåndboken finnes på Flytogets intranett.</p>
HMS-håndbok	<ul style="list-style-type: none"> • HMS-håndboken beskriver Flytogets interne retningslinjer og krav, som svarer ut eksterne krav fra lover og forskrifter. • Danner grunnlaget for årlig arbeidsmiljøplan. 	<p>Beskriver selskapets arbeid og føringer med helse, miljø og sikkerhet.</p> <p>HMS-håndboken finnes under prosedyrer i Flytogboka.</p>
Lederhåndbok	<ul style="list-style-type: none"> • Lederrollen. • Arbeidsreglement. • Etiske retningslinjer. • Personalpolitikk. • Lederskap og medarbeiderskap. • Aktuelle tariffavtaler, lover og retningslinjer. • Likestilling og mangfold. 	<p>Føringer for ledere i selskapet.</p> <p>Lederhåndboken finnes på Flytogets intranett.</p>
Medarbeidersamtalen	<ul style="list-style-type: none"> • Forrige periode (måloppnåelse) 	Mal for medarbeidersamtaler.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nåsituasjonen (arbeidsoppgaver og arbeidsmiljø) • Etske retningslinjer (kjennskap til og ev. noe som er utfordrende) • Visjon og verdier (hvordan bidra til å etterleve visjon og verdier) • Ledelse (samarbeid med leder, forventninger og tillit til ledelsen) • Leders evaluering (service, fleksibilitet, tilgjengelighet, engasjement, ansvar, leveringsevne og samarbeidsevne) 	<p>Finnes i Skjemakiosken. To ulike versjoner; Operative og administrative medarbeidere.</p>
Virksomhetsstyring i Flytoget	<ul style="list-style-type: none"> • Styringsdokumentet «Virksomhetsstyring i Flytoget» skal danne grunnlaget for Flytogets eierstyring og ledelse, samt selskapets totale aktivitet. En rekke lover og forskrifter stiller krav til Flytoget uten å kreve sertifisering etter utvalgte ISO-kravstandarder. • Hovedprinsippene for ledelse og virksomhetsstyring skal beskrives i «Virksomhetsstyring i Flytoget». • «Virksomhetsstyring i Flytoget» skal bidra til å sikre: <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuitet i arbeidsmetoder som ivaretar valgt retning og etterlevelse av eksterne regler, krav, lover og standarder. • Fleksibilitet til å tilpasse Flytoget til endringer i krav og rammebetingelser, og til å benytte ny kunnskap og nye erfaringer til å sikre kontinuerlig forbedring. • Det er henvisning til dette dokumentet (Retningslinjer for ansvarlighet) i «Virksomhetsstyring i Flytoget». 	<p>Føringer fra styret til ledelsen av selskapet.</p> <p>Ledelsen utarbeider prosedyre virksomhetsstyring som svarer ut krav og føringer fra styret.</p> <p>«Virksomhetsstyring i Flytoget» finnes i Flytogloboka.</p>
Policyer	<ul style="list-style-type: none"> • Flytogets policyer er nedfelt i «Virksomhetsstyring i Flytoget». Det er policyer for følgende områder: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kunde ○ Medarbeider ○ Samfunn ○ Ytre miljø ○ HMS ○ Kvalitet ○ Skatt ○ Sikkerhet ○ Informasjonssikkerhet 	<p>Policyer er selskapets erklæringer om intensjoner og prinsipper, og konkretiserer Flytogets verdigrunnlag. Policyene beskriver føringer for hvordan selskapet og den enkelte skal agere, samt gir rammer for hvordan Flytoget forholder seg til medarbeidere, kunder, leverandører og andre interessenter. Policyer gir igjen føringer for utarbeidelse av prosedyrer og retningslinjer som skal følges av alle medarbeidere i Flytoget.</p>